

انتشار هشتمین شماره فصلنامه تخصصی «مطالعات خلیج فارس»

هشتمین شماره فصلنامه تخصصی «مطالعات خلیج فارس»، بهمت پژوهشگران بنیاد ایرانشناسی، حمایتها و رهنمودهای مشفقانه آیت‌الله سیدمحمدخامنه‌ای و اندیشه و قلم متخصصان و پژوهشگران خلیج فارس برشته تحریر درآمد.

به گزارش روابط عمومی بنیاد ایرانشناسی، این شماره از فصلنامه مطالعات خلیج فارس شامل هفت مقاله، یادداشت و جستارهای پراکنده، اکوتوریسم، گزارش پژوهشی، اسناد و مدارک تاریخی و باستانشناسی است؛ که در مقاله نخست آن با عنوان «گونه‌شناسی رویکردهای مطالعات خلیج فارس»، ابراهیم عباسی، نگارنده مقاله، با اتکاء به رویکردها و تخصصهای میان‌رشته‌ای کوشیده تا از منظری تحلیلی، تاریخ و پیشینه تاریخی خلیج فارس را معرفی کند. بر این اساس نویسنده ضمن گشودن طوماری از پیشینه مطالعات صورت پذیرفته درباره منطقه خلیج فارس، نوعی طبقه‌بندی یا گونه‌شناسی موضوعی مطالعات را نیز طراحی و پیشنهاد میکند، که هم مفید و آموزنده و هم روشنگر است.

«ریشه‌شناسی جنگهای فرهنگی در خلیج فارس و جایگاه باستانشناسی در موازنه قدرت در منطقه» مقاله‌ای دیگر به قلم سیدمهدی موسوی‌نیا و حسن باصفا است، که جایگاه و اهمیت شواهد، کشفیات و دستاوردهای دانش باستانشناسی را در نقد و تصحیح گزارشها و روایتهای تاریخی و تصفیه و پیراستن تاریخ خلیج فارس از تحریفهایی که قدرتهای استعماری فرامنطقه‌ای و برخی از کشورها و نظامهای سیاسی منطقه - طی دهه‌های اخیر - دامن زده‌اند را، برای مخاطبان شفاف‌سازی عالمانه میکند.

«ویژگیهای خلیج فارس»، عنوان مقاله سوم فصلنامه است که به قلم سردار دکتر محمدحسن نامی برشته‌تحریر درآمده و در آن به بررسی موقعیت استراتژیکی و اهمیت و الویت راهبردی و نظامی منطقه خلیج فارس پرداخته میشود.

عنوان مقاله دیگر این شماره، «پایگاهها و تأسیسات دریایی بریتانیا در بنادر و جزایر خلیج فارس در قرن نوزدهم میلادی» به قلم مصطفی ملایی است که، در آن تصویری تاریخی، نظامی و سیاسی از تحرکات دریایی و فرامنطقه‌ای بریتانیای سده نوزدهم را در بنادر، جزایر و کرانه‌های خلیج فارس برای مخاطبان ترسیم میکند.

«حاکمیت مطلق و بی‌چون و چرای ایران بر جزایر سه‌گانه خلیج فارس، با استناد بر دلایل و شواهد متقن و استوار حقوقی و تاریخی»، مقاله پنجم این شماره از فصلنامه، به قلم آقای مجتبی رضایی سرچقا است که، با استناد و اتکا به شواهد متقن و مستحکم حقوقی و تاریخی درباره حاکمیت ایران بر سه جزیره ابوموسی و تنب بزرگ و کوچک سخن میگوید. وی مسئله‌آفرینیها و سوژه‌سازیهای بسته‌بندی شده فرآورده قدرتهای فرامنطقه‌ای را برای کشورهای عرب منطقه، با هدف باجخواهی و ایجاد ذهنیتهای معوج و انحرافی و موهوم در میان کشورها و جمعیت‌های عرب منطقه، علی‌الخصوص کشورهای کرانه‌های جنوبی خلیج فارس در بوتۀ نقد نهاده و واکاوی تاریخی کرده است.

«نوباوری سدیدالسلطنه کبابی در تاریخنگاری خلیج فارس» که به قلم حسام‌الدین تقوی برشته‌تحریر درآمده، میراث مکتوب و سهم محمدعلی سدیدالسلطنه کبابی را در تاریخنگاری خلیج فارس مورد واکاوی تاریخی قرار داده و ویژگیهای تاریخنگاری وی را- علی‌رغم آنکه یک شخصیت دانشگاهی یا آکادمیک بمفهوم رایج آن نبوده- مورد بررسی دقیق قرار میدهد.

«بررسی و مطالعه محوطه خوربس در جزیره قشم»، گزارشی روشمندانه از بررسی میدانی باستانشناختی محوطه خوربس در جزیره قشم است. نویسندگان مقاله، سیروان محمدی قصریان و محمدابراهیم زارعی، شواهد مهمی را از مجموعه آثار دوران پیش از تاریخ تا قرون متأخر اسلامی از محوطه خوربس در جزیره قشم ارائه میدهند.

همچنین گفتگوی اختصاصی با استاد احمد اقتداری- که بی‌پرده میتوان اذعان داشت خلیج فارس نویسی امروز وامدار کوششهای ایشان در این حوزه است- دیگر مطلب این شماره از فصلنامه مطالعات خلیج فارس است. در این گفتگو استاد اقتداری به شروع خلیج فارس‌شناسی سدیدالسلطنه و تلاشهای وی در این زمینه و نیز پیشینه جعل نام خلیج فارس، جزایر سه‌گانه و بحرین و همچنین آثار تألیف شده درخصوص خلیج فارس اشاره میکند.

بخش یادداشتها و جستارهای پراکنده

این بخش دربرگیرنده مقاله سرگذشت تاریخی چهار جزیره در خلیج فارس- جزیره‌های: باسعیدوی قشم، ابوموسی، تمب بزرگ(تمب گپ)، تمب کوچک(تمب مار)- به قلم دکتر احمد اقتداری است. استاد اقتداری در این مقاله، سرگذشت تاریخی این چهار جزیره را به شیوه‌ای محققانه و مستند برشته‌تحریر درآورده‌اند، بگونه‌ای که منبعی پربار و دست اول برای پژوهشگران امروز خلیج فارس‌شناسی، بویژه مسائل مربوط به این جزایر، بشمار میرود.

بخش اکوتوریسم

این بخش مشتمل بر یک مقاله با موضوع «مهاجران دوست‌داشتنی: نگاهی به زندگی لاک‌پشته‌های دریایی در خلیج فارس» است. نویسندگان مقاله اصغر مبارکی و امین خالق‌پرست تصویری از پراکنش لاک‌پشته‌های دریایی در خلیج فارس را برای مخاطبان ترسیم میکنند. مقاله‌ای که در نوع خود اطلاعات مفید، آموزنده و مهمی را درباره تنوع زیست‌بوم و جانوران دریایی - بویژه نوع خاصی از لاک‌پشته‌ها در خلیج فارس - در اختیار مخاطبان قرار میدهد.

بخش گزارش پژوهشی

این بخش بمعرفی یک کتاب با عنوان: «گزارش خلیج فارس: از ماسه به طلا، از کویر به پول»، نوشته هلگه زویبک و ترجمه لیلا احمدی میپردازد. خانم احمدی در این گزارش با مقدمه‌ای کوتاه فصول کتاب را یک به یک به مخاطبان علاقه‌مند معرفی میکند.

بخش اسناد و مدارک

در این بخش، مقدمه کتاب «فراندوم دروغین برای جداسازی بحرین از ایران»، نوشته استاد احمد اقتداری - که هنوز به زینت طبع آراسته نشده است - بعنوان مسائل و بحرانهای اخیر کشور بحرین آورده شده است. در این مقدمه، استاد اقتداری غمنامه جدایی بحرین از ایران را بسیار مستند مورد بررسی و واکاوی قرار میدهد. همچنین سالشمار آثار (کتاب، مقاله و سخنرانی و آثار چاپ نشده) استاد احمد اقتداری که به اهتمام مریم صفائی گردآوری شده است، قسمتی دیگر از مطالب بخش اسناد و مدارک این شماره را تشکیل میدهد.

در پایان خاطر نشان میسازد، تحریریۀ فصلنامه مطالعات خلیج فارس، ضمن سپاسگزاری از پژوهشگران، نویسندگان و دانشمندانی که تاکنون و طی هشت شماره با این نشریه همکاری داشته‌اند، دست تمام اندیشمندان و صاحب‌نظران گرانمایه حوزه مطالعاتی خلیج فارس را میفشارد و از آنها دعوت میکند تا نتیجه پژوهشها و مطالعات ارزشمند خود را در حوزه خلیج فارس در اختیار علاقه‌مندان قرار دهند. این فصلنامه آماده دریافت مقالات و مطالب غنی و مستند این گرامیان در حوزه مباحث و موضوعات خلیج فارس است.

هشتمین شماره فصلنامه تخصصی «مطالعات خلیج فارس» به بهای ۱۲۰۰۰۰ ریال از طریق انتشارات بنیاد ایرانشناسی قابل دریافت است. علاقه‌مندان جهت کسب اطلاعات بیشتر میتوانند با شماره ۸۸۲۱۲۰۰۴ (۰۲۱) و یا دورنما(ی): ۸۸۶۰۸۹۲۲ (۰۲۱) و یا رایانامه: mags@iranology.ir تماس حاصل نمایند و یا به نشانی: خیابان شیخ بهایی (جنوبی)، خیابان ایرانشناسی، بنیاد ایرانشناسی، معاونت پژوهشی، طبقه سوم مراجعه نمایند.